VAERZEN OP HET TWEEDE EEUWGETIJDE VAN LEYDENS VERLOSSINGE

François Halewijn

VAERZEN

OP HET

TWEEDE EEUWGETIJDE

VAN

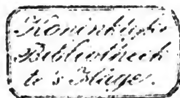
LEYDENS VERLOSSINGE.

DOOR

FRANÇOIS HALEWIJN,
Lid van het Taal- en Dichtlievend Genootschap, onder de Spreuk: Kunst wordt door arbeid verkreegen; te Leyden.

TE LEYDEN,
Bij C. VAN HOOGEVEEN, JUNIOR.
MDCCLXXIV.

GEDACHTEN

OP HET BESCHOUWEN

VAN HET

LEYDSCHE PAPIEREN GELD,

GEMUNT IN HET JAAR

MDLXXIV.

Bekoorlijk Eeuwgetij! dat voor de tweedemaal
Met blijſchap wordt gevierd, tot roem der zegepraal
Op Spanje's wreeden dwang tot dienstb're ſlavernijë,
Met heldenmoed behaald door Leydens Burgerijë;
Gij ſpoort mijn Zangnimph aan, om met een' blijden geest
Te deelen in de vreugd van Rhijnſtads plegtig feest,
Door 't oud Gedenkſtuk der Standvastigheid te aanſchouwen,
Dat eeuwig haaren lof aan 't Nakroost zal ontvouwen,

En in 't geheugen doen herleven met wat moed
Zij voor de Vrijheid waagde, eêlaartig, goed en bloed,
Terwijl 't haar rampen zal doen zweven voor elks oogen;
Waartoe de Poëzij ook helpt door 't kunstvermogen.

Geen kostbaare eerboog van ge-äderd marmerſteen,
Omhangen naar de kunst met prachtige tropheen:
Geen netgevlogte krans van kraakende laurieren,
Waarmeê de Aaloudheid was gewoon den Held te fieren:
Noch ſtandbeeld van albast en 't blinkende metaal,
Tot eeuwige eer geplaatst in hof- of tempelzaal,
Vergoden meêr uw' moed in 't barnen der gevaaren,
Dan 't blank Papieren Geld, ô Leydſche Burgerſchaaren!
Dat aan den Nazaat wijst uw' uitgeſtaanen nood,
En hoe ſtandvastig gij den vijand weêrſtand boodt;
Een' vijand, die, ontaart van menschlijkheid en reden,
Den felſten wrok vertoonde in zijn afgrijslijkheden
Door bloedplacaaten, 't zwaard ſteeds drijvend door den ſtrot
Van Bato's Nageſlacht op 't gruuwzaam moordſchavot;

Zo-

Zodat zijn wreedheid en geweld de kroon nog ſpanden
Verr' boven 't woest beſtaan van Rome's Dwingelanden.

ô Eed'le Noodmunt! die Oranje's trouw verbreidt,
Naast Douza's heldenaart en van de Werff's beleid;
Die Bronkhorst, van der Laan, van Hout en Duyvenvoorde,
Als Vaderlanders, wien de Vrijheid meest bekoorde,
Ook Schot en Allertszoon richt een Gedenknaald op
In elks geheugen, die hun glorie voert ten top,
En hen gelijk ſtelt met die onverzaagde Helden,
Wier naam men hoort met lof in 't oud Geſchiedboek melden,
Door 't uitbazuinen van de luiſterrijke daên,
Door Cato en Civil' voor 't Roomsch Gewest beſtaan:
Gij brengt den Batavier te binnen met wat rampen
Het braave Voorgeſlacht in Leydens wal moest kampen;
Toen Spanje's Heirmagt dien omringde aan alle kant,
Verwoeſtend wijd en zijd het omgelegen land,
In dorp, gehucht en vlek met roven, moorden, blaken,
Terwijl haar 't wreed gezicht der foltring kon vermaken;
Toen dolle Muitzucht, gansch van menschlijkheid ontaart,
Aan 't hollen ſloeg, gelijk een wild en breid'loos paard,

De kloeke Burgerij tot wank'len wou bewegen
En maken de Overheên door bits verwijt verlegen.
Toen door gebrek aan zog de teed're zuigeling
Aan Moeders borst een' dood vol smarten onderging,
En de arme Voedster, zelv' door hongersnood aan 't kwijnen,
'tZieltogend wichtje niet kon redden uit zijn pijnen.
Toen de aakelige Pest doorkruiste wijk bij wijk,
En stapelde, als ontzind door woede, lijk op lijk,
Der Vriendschaps hechtste snoer, de sterkste Huw'lijksbanden,
Ontmenscht verscheurend' met haar uitgeteerde handen.
Gij schenkt ons levendig een denkbeeld van 't gevaar,
Waarin dees vesting was, toen 's vijands legerschaar
In 't holste van den nacht die hevig wou bestormen,
En al haar' luister in een rokend puin hervormen;
Doch die op 't smeeken van des Veldheers minnares,
De hoog te schatten Moons, zijn lieve Zielvoogdes,
Zich van den aanval der doldriftige Harpijën,
Op roof en moord belust, gelukkig zag bevrijën.
Dan, gij herinnert ook, hoe 't Godlijk Albestuur
Met waterbenden streed voor den benaauwden muur,

Waar-

Waardoor de Spanjaard met zijn trotsche Veldbanieren
Moest vluchten van het erf der dappre Batavieren,
En laten schans, geschut en voorraad in de magt
Der strijdb're Rhijnstad, tot de hoogste ellend gebragt.
Gij, gij vergroot de vreugd, door 't denkbeeld, hoe de Zeeuwen,
Geboren tot den strijd, als onverwinb're leeuwen,
Manmoedig stuurden, door een bui van doodlijk lood,
Tot Spanje's bitt're spijt, hun welvoorziene vloot,
Om 't uitgehongerd volk te ontzetten en te spijzen;
Een trouw, die Leyden zal door alle de eeuwen prijzen,
En richten voor Boizot een eerzuil op in 't hart,
Die in haar duurzaamheid metaal en marmer tart.

Gij doet met blijschap ook een dankbaar volk gedenken
Aan 't loon der dapperheid, 't uitnemendst der geschenken,
Dat Leyden heeft gemaakt tot een Bataafsch Atheên,
En 't eedelst pronkjuweel der Leeuwendaalsche Steên,
Door schrand'ren, die hunn' tijd, hun vlijt en kundigheden
Tot nut van Kerk en Staat en Maatschappij besteden,
In 't rijk bevorderen van Kunst en Wetenschap,
Allengs gestegen tot den hoogsten glorietrap.

Papieren Penning! nu een dubbelde Eeuw de tanden
Des wreeden Tijds ontrukt, tot lof van Bato's Landen
En onuitwischb'ren roem der Leydſche Burgerij',
Blijf voor den aanval van 't verdervend Noodlot vrij,
Om Rhijnſtads dapp're ſchaar, als 't puik der Batavieren,
Het hoofd te kronen met geheiligde Eerlaurieren,
Steeds af te ſchilderen voor 't oog van 't Nageſlacht,
Hoe God de Ontzetting ſchonk door Wind en Watermagt,
En ieder tot behoud der Vrijheid aan te ſporen,
Opdat dit ſchoon juweel aan Neêrlands kroon blijv' gloren,
En naast den Godsdienst, als het duurstgekogte pand,
Elks liefde winnen moog' in 't waarde Vaderland.

AAN-

AANMOEDIGING

TOT

VREUGDE

AAN

LEYDENS BURGERIJË,

OP HET

TWEEDE EEUWGETIJDE

VAN HET ONTZET HAARER STAD.

Helpt nu, eed'le Batavieren!
Braave Leydsche Burgerij'!
Met gepaste blijschap vieren
't Zielverrukkend Eeuwgetij:
Wilt nu, lustig, vreugd bedrijven
Onder schaauw der Vrede-Olijven.

Weigert geen verheugde klanken
  Op uw Tweede Jubelfeest,
Om Gods Majesteit te danken,
  Die zo gunstig is geweest,
Door haar' bijstand in ellenden
Uw Voor-Oud'ren toetezenden.

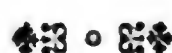
'tHartbetov'rend Klokkenspelen,
  'tJuichend brommen op uw' wal,
Eisschen dat gij meê zult delen
  In 't gemeene vreugdgeschal
Om 't Ontzet, door wond're wegen
Voor uw achtb're Stad verkregen.

Roemt den moed der Leydsche Helden,
  En wilt nevens dien den lof
Van uw Zeeuwsche Redders melden.
  Zingt nu, gij hebt zingensstof.
Dubbel is 't behoud der Vrijheid
Teek'nen waardig van uw blijheid.

Ziet

Ziet uw deugdzaame Overheden,
Met den Eeretabbaard aan,
Plegtig naar den Tempel treden,
Om hun Burgers voor te gaan,
En hun dankbaare offeränden
Voor der Vad'ren God te branden.

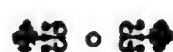
Volgt dees trouwe Palinuuren.
Wijdt uw offers Gode toe,
Den Befchermer uwer muuren,
Die, toen 't al was bang te moê
In dees digtbenaauwde wallen,
Hun zijn gunst te beurt liet vallen.

't Was Zijn hand, die Muitzucht temde,
De aakelige Pest verjoeg,
Aan den Honger 't eind beftemde,
't Leger van den Vijand floeg
Van dit erf, door Waterbenden,
En gejuich fchonk voor ellenden.

Vrij-

Vrijgevochten Burgerijë!
Laat dit vrolijk Jubelfeest
Haat voor dwang en flavernijë
Steeds verwekken in uw' geest.
Vrijheid zij uw lust op aarde,
En naast Godsdienst hoogst in waarde!

Zo, zo blink in bange tijden
(Waarvoor de Almagt u behoed')
Ook uw kloekheid uit in 't ftrijden,
Door, heldhaftig, goed en bloed
Als uw Vad'ren, op te zetten
Voor uw Vrijheid en haar wetten.

